Foreign policy, international relations and security analysis

INTERNATIONAL WEEKLY

№03 15.02.2024- 29.02.2024

Теми:

- Україна – ЄС
- Зовнішня та безпекова політика України
- Перебіг російсько-української війни

FPRI Foreign Policy Research Institute

ЗМІСТ

УКРАЇНА - ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Аналіз теми тижня: Блокада польськими фермерами українського кордону: шантаж ЄС чи сприяння Росії у війні проти України? 3

Інші події в ЄС 6

ЗОВНІШНЯ ТА БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Аналіз теми тижня: Мюнхенська безпекова конференція - 2024: прозріння реальності після довгого літургічного сну 9

Двосторонні відносини 13

США 13

Китай 13

Японія 13

Польща 15

Індія 15

ПЕРЕБІГ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ *(01.10 – 15.10.2023)*

Зміни на фронті 17

Військова допомога 18

Росія: внутрішні та зовнішні виклики 19

Україна – ЄС

- *АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ: Блокада польськими фермерами українського кордону: шантаж ЄС чи сприяння Росії у війні проти України?*

Фото: Getty Images

На польсько-українському кордоні триває блокування українських вантажівок. Уранці 29 лютого в черзі до шести пунктів пропуску на кордоні з Польщею перебуває близько 2 200 вантажівок. Ситуація вже стала критичною. Зрозуміло, що **ця акція організована проросійськими політичними силами з ініціативи Росії.** Але здавалось, що Польща як чи найвідданіший союзник України, мала б сприяти з боку уряду швидкому розблокуванню кордону. Проте польські політики зайняли достатньо неочікувану позицію.

Так, президент Польщі Анджей Дуда наголосив на законності акції польських фермерів і заявив, що влада буде її захищати. Він також відреагував на ситуацію на польсько-українському кордоні, поклавши відповідальність за протести на агресію Росії. Президент сподівається, що конфлікт буде вирішений шляхом тристоронніх перемовин між владою Польщі, Україною та протестувальниками. Він додав, що проблеми із українським продовольством існували від самого початку російського вторгнення. "Вона почалася через російську агресію проти України. Тому що давайте пам'ятати, що в усьому винна саме російська агресія проти України, а не хтось інший. Якби не було російської агресії проти України, то цієї проблеми не виникло б взагалі. Проблема в тому, що Росія напала на Україну", -пояснив він. "У нас були певний час тому протести водіїв, профспілок, також асоціації водіїв вантажівок. І цей протест був зупинений саме в результаті переговорів з владою, в результаті домовленостей, які були досягнуті, можна сказати, в тристоронній формулі Польща - Україна - водії", -

сказав він.[1]

Тим часом, у Міністерстві сільського господарства не хочуть, щоб фермери припиняли протести, поки не вирішиться питання української агропродукції. Заступник міністра сільського господарства Польщі Міхал Колодзейчак в ультимативній формі заявив, ***або Київ домовляється із Варшавою, або будуть нові обмеження на імпорт.*** Про це польський урядовець повідомив в інтерв'ю Polsat news. "Завтра (21 лютого - ред.) будуть переговори з українським міністром Сольським, о 8 ранку. Її очолює наш міністр Сікерський. Побачимо, як поводитимуться українці, яку політику я буду проводити щодо експорту до Польщі, чи захочуть вони домовитися. Зараз м'яч на боці України", -сказав він. Він зазначив, що якщо це не вдасться, польський уряд запровадить нові обмеження. [2] "Я за те, щоб сьогодні почати, в першу чергу, розмову з фермерами. Проблеми в сільському господарстві - це лише справа України? Сьогодні накипіло, а зараз кипить, що ринок у Польщі захопили супермаркети. Якщо хтось хоче базувати свою політику винятково на імпорті з України, цього недостатньо. Я хочу вирішити проблему", -наголосив Колодзейчак.

Він додав, що не хоче, щоб аграрії зупиняли протести, поки не вирішиться проблема із імпортом української агропродукції. "Ми не хочемо заглушити протести, ми просто хочемо вирішити проблему. Треба створити графік дій. Є люди, які хочуть, щоб протести призвели до зневіри, щоб фермери залишилися в спокої", - висловився заступник міністра.

Польські фермери продовжують активно блокують ввезення до їхньої країни українського зерна ніби з позиції захисту власного господарства. Однак, Росія, за період 2022-2023 років завезла до Польщі 12 млн тонн зерна. При цьому українського зерна зайшло до країни в обсязі лише 4,3 млн тонн. Про це пише Центр протидії дезінформації РНБО. Очільниця департаменту збору та моніторингу дезінформації ЦПД Аліна Бондарчук заявила, що акції фермерів у Польщі фінансує саме Кремль. Представники Польщі та України ведуть перемовини щодо закриття кордону між країнами для торгівлі. Про це також заявив прем'єр-міністр Польщі Дональд Туск.

За словами Туска, тема закриття кордонів також буде порушена під час його зустрічі з фермерами країни. Він зауважив, що вже була спроба обмежити надходження сільськогосподарської продукції з України. Тобто, щоб без мита могло входити стільки, скільки в середньому у 2022-2023 роках. Однак в Брюсселі Польща планує запропонувати, щоб референтним періодом були не 22/23 роки, а час до війни. "Щоб ліміти були більш обмежувальними, тобто щоб вони не загрожували польським виробникам", - пояснив він. За його словами, також ведуться переговори з українською стороною про "тимчасове закриття кордону для обміну товарами". "Відомо, що це буде тимчасовим і взаємно болючим рішенням. Я готовий приймати навіть жорсткі рішення, коли йдеться про кордон з Україною, завжди за погодженням з Києвом, щоб не було зайвої напруги між Варшавою і Києвом, але ми повинні знайти рішення, яке буде довготривалим", - заявив Туск.

Це, звичайно, достатньо невтішні слова для України. Особливо, враховуючи що нещодавно Польща приєдналася до декларації країн «Великої сімки» щодо гарантій безпеки для України. Про це стало відомо за підсумками зустрічі президента Володимира Зеленського та прем'єра Польщі Дональда Туска, передає пресслужба ОПУ.

Зеленський у телефонній розмові з президентом Польщі заявив, що між двома країнами не має бути кордонів і висловив готовність розпочати роботу щодо

[1] Дуда назвав винних у блокаді українського кордону. 21.02.2024. https://glavcom.ua/world/world-politics/duda-nazvav-vinnikh-v-blokadi-ukrajinskoho-kordonu-987046.html

[2] Повна блокада українського кордону: польський урядовець погрожує Києву розширити обмеження. 21.02.2024 https://tsn.ua/svit/povna-blokada-ukrayinskogo-kordonu-polskiy-uryadovec-pogrozhuye-kiyevu-rozshiriti-obmezhennya-2518378.html

двосторонньої угоди між двома державами. **Але зараз Польща по факту стала союзницею Росії у нищенні України, не військовим, а економічним шляхом**. При тому сама Росія чудово користується Польщею для полегшення своєї економічної ситуації. Є єдина надія, на те, що переговори тривають, і шлях вирішення можна буде швидко віднайти. Все ж таки керівні політики Польщі зберігають свою ***прихильність до стратегічного партнерства з Україною.*** Тож їхню поведінку, скоріше за все, можна пояснити моментом політичної кризи в країні. Але для Україною сьогодні це, на жаль, не є полегшенням. Тому Київ має швидко мобілізувати усі свої дипломатичні ресурси, для того, щоб розблокувати кордон. ***Але це також знак для України, що вона не має покладатися повністю на своїх союзників, якими б міцними ці зв'язки не здавалась.***

Інші події в ЄС

На Заході все більше вірять, що Росія може напасти на країну НАТО (Financial Times)

15.02.2024

Нові оцінки військового потенціалу Росії і її загроз безпеці НАТО призвели до зростання кількості застережень з боку західних урядів, які попереджають про можливий напад РФ на країни Альянсу.

Однією з причин занепокоєння західних посадовців є відродження Росією своєї оборонної галузі за останній рік, яке відбулося зі швидкістю, яку багато хто на Заході вважав неможливою.

У матеріалі йдеться, що за рік Росія виробила 4 млн артилерійських снарядів і кілька сотень танків. За прогнозами українських посадовців, цього року вона призве ще 400 тисяч осіб, не вдаючись до повномасштабної мобілізації.

Європейська правда

Італія та ЄБРР підписали з Україною низку угод для підтримки української енергетики

17.02.2024

Угоди визначають умови субсидованого кредиту у розмірі 100 мільйонів євро – із залученням Каси депозитів та позик (Cassa Depositi e Prestiti) – за допомогою якої Італія надаватиме підтримку "Укргідроенерго".

Італійський кредит стане невід'ємною частиною програми на загальну суму 200 мільйонів євро (інші 100 мільйонів євро будуть надані безпосередньо ЄБРР)

За рахунок цієї позики профінансують закупівлю життєво важливого обладнання для двох гідроелектростанцій цього держпідприємства – Дніпровської ГЕС та Середньодніпровської ГЕС, також вона допоможе забезпечити потреби "Укргідроенерго" у ліквідності.

Європейська правда

Китай запропонував Угорщині підтримку в питаннях безпеки (Reuters)

19.02.2024

Під час рідкісної зустрічі з прем'єр-міністром Віктором Орбаном Китай запропонував підтримку давньому стратегічному партнеру Угорщині в питаннях громадської безпеки, що виходить за рамки торговельних і інвестиційних відносин.

Під час візиту до Будапешту головний дипломат Китаю Ван Ї висловив сподівання, що такі зусилля стануть "новою родзинкою двосторонніх відносин" у таких сферах, як боротьба з тероризмом і транснаціональною злочинністю.

Китайські запевнення з'явилися в той час, коли Угорщина, союзник Росії, працює над зменшенням своєї залежності від західних країн протягом останнього десятиліття під керівництвом Орбана, а останнім часом чинить опір тиску з метою схвалення розширення НАТО в Європі.

У той же час У неділю двопартійна делегація американських сенаторів здійснила офіційний візит до столиці Угорщини і закликала її уряд негайно схвалити заявку Швеції на вступ до НАТО. В угорському уряді проігнорували візит.

Європейська правда

Болгарські ультраправі депутати відвідали Москву на запрошення партії Путіна

21.02.2024

Проросійська ультраправа болгарська партія "Відродження" відправила делегацію до Москви на запрошення партії президента Росії Владіміра Путіна "Єдина Росія".

У складі делегації депутати "Відродження" Ангел Георгієв, Коста Стоянов, Даніель Петров та Івелін Парванов.

Європейська правда

У Британії провалилося випробування ядерного стримування – в парламенті занепокоєні

21.02.2024

Як пише AP, у ракети відмовили прискорювачі, і вона впала в море неподалік від місця запуску. Невдача сталася, коли міністр оборони Грант Шаппс перебував на борту підводного човна HMS Vanguard, щоб побачити випробування ракети Trident, призначеної для транспортування ядерних боєголовок.

“З міркувань національної безпеки ми не можемо надати додаткову інформацію з цього приводу, однак ми впевнені, що аномалія була специфічною для цієї події, і тому немає жодних наслідків для надійності всіх ракетних систем Trident і їхніх запасів”,– заявили в Міністерстві оборони Британії.

Там додали, що ядерне стримування Британії залишається безпечним, надійним і ефективним. Речник опозиційної Лейбористської партії з питань оборони Джон Хілі заявив, що повідомлення про провал випробувань "викликає занепокоєння".

Європейська правда

Угорщина блокує спільну заяву ЄС до другої річниці повномасштабної війни

23.02.2024

Про це повідомляє редактор "Радіо Свобода" з питань Європи Рікард Джозвяк.

Журналіст припустив, що буде лише спільна заява трьох лідерів європейських установ – Європейської ради, Єврокомісії та Європарламенту.

Угорський уряд вже опублікував свою окрему заяву, у якій закликає "обидві сторони" до перемир’я та жодного разу не згадує країну-агресора. А глава угорського уряду Віктор Орбан заявив, що Росію не можна поставити на коліна у військовому сенсі.

Європейська правда

Лідер голландських ультраправих Вілдерс заявив, що готовий розглянути можливість надання військової допомоги Україні в майбутньому

25.02.2024

Лідер голландських ультраправих Вілдерс заявив, що готовий розглянути можливість надання військової допомоги Україні в майбутньому.

Таким чином він відійшов від своєї попередньої позиції — спротиву поставкам зброї.

Вілдерс, який прагне очолити новий уряд після того, як його націоналістична партія PVV перемогла на виборах у листопаді, місяцями стверджував, що Нідерланди повинні припинити постачання зброї в Україну, оскільки вона потрібна їй для самозахисту.

Опір Вілдерса подальшій військовій допомозі був одним з кількох каменів спотикання, що заважали йому сформувати коаліційний уряд протягом трьох місяців після перемоги на виборах.

Натомість допис Вілдерса, у якому він зробив відповідну заяву, стосувався його спротиву проти підписання чинним урядом Нідерландів угоди про безпекову співпрацю з Україною на 10 років.

PolitКраїна

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ: Мюнхенська безпекова конференція - 2024: прозріння реальності після довгого літургічного сну

Фото: Getty Images

16-18 лютого в Мюнхені відбулась щорічна конференція з питань міжнародної безпеки. На кілька днів Мюнхен став місцем публічної активності й зустрічей світових лідерів і представників політичної еліти різних країн світу. Головне питання журналістів про підсумки Мюнхенської безпекової конференції зазвичай не має однозначної відповіді. На цій конференції, так само як і в Давосі, не ухвалюють спільних резолюцій. Формувати уявлення про цей захід можна за темами обговорень, резонансними заявами світових лідерів, учасників конференції, а також за реакцією міжнародних ЗМІ на обговорення, що відбулися на ньому.

Перший день конференції був присвячений різноманітним питанням безпеки, таким як економічна і продовольча безпека, європейська ядерна безпека, глобальний порядок, роль США у світі, захист міжнародного гуманітарного права тощо.

Проте, ***головною новиною***, що вплинула на зміст і тон дискусій під час конференції 16 лютого, була смерть російського опозиціонера Алєксєя Навального. Ця подія викликала шок серед західних учасників конференції і ще раз привернула увагу до злочинності путінського режиму. На конференції неодноразово звучала думка про те, що **Володимир Путін представляє глобальне зло, яке потрібно припинити.** Смерть Навального підтверджує, що Путін посіває навколо себе смерть, і його можна зупинити лише за допомогою сили. Реакція багатьох західних лідерів на цю подію свідчить про те, що допомога Україні може бути важливим кроком у зупиненні Путіна.

Головною темою критики стала ситуація в США, що відображалася на мюнхенських дискусіях. Внутрішні політичні протистояння в Америці затягли увагу учасників конференції, що негативно вплинуло на надання допомоги Україні та загальну міжнародну безпеку. В кулуарах висловлювалися натяки на можливе рішення щодо допомоги Україні в березні, але, ймовірно, лише шляхом прямих постачань зброї та боєприпасів, без подальшої фінансової підтримки.

Європейські політики все більше усвідомлюють ***прямі військові загрози з боку Росії та брак політичного лідерства зі сторони США***. Однак, ***бракує лідерства і самим***

європейцям, які звикли до безпекової підтримки з боку НАТО та США і не хочуть воювати самостійно. Тим не менше, потреба в підтримці України, прямі безпекові загрози від Росії та побоювання щодо можливого другого президентства Трампа спонукають європейських лідерів до більш рішучих дій у сфері безпеки. В Єврокомісії розглядається план створення посади окремого комісара з питань оборони, а також розширення військового виробництва для власних потреб і потреб України. Багато країн ЄС вже виявили готовність надати Україні військову допомогу, хоча ще потрібно знайти кошти для її оплати.

Українське питання розглядалось на другий день конференції, 17 лютого. Саме в цей день виступив Президент України Володимир Зеленський, який спричинив велике інформаційне та політичне обговорення. Також виступив міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба. У той же день відбувся традиційний "Український ланч", організований Фондом Віктора Пінчука. У своєму виступі на "Українському ланчі" Віктор Пінчук доречно відзначив, що на початку війни світ недооцінив як Україну, так і українців, а пізніше – росіян. І нині, на третьому році війни, можна зазначити, що ми все ще недооцінюємо наших західних партнерів або занадто швидко розчарувалися в них. Деякі учасники конференції відзначають, що у колективного Заходу є значний економічний і військовий потенціал, який перевершує аналогічний потенціал Росії у багато разів. Тому важливо ефективно використовувати цей потенціал для підтримки України.

Президент Зеленський виступив на одній із панелей конференції й зробив декілька важливих заяв. Промова була сконцентрована на п’яти ключових меседжах:

1. Захід повинен активізувати зусилля, адже агресори не будуть давати час на підготовку;
2. Щоб не допустити повторення катастрофи, режим путіна потрібно повалити;
3. Потрібно закрити всі «дірки» в санкційній політиці;
4. Захід має бути об’єднаним перед викликами сьогодення;
5. На саміті миру у Швейцарії світ повинен змусити агресора виконувати статут ООН.

Київ вважає, що **Захід не повинен погоджуватися на принизливе перемир'я на умовах кремля**. Крім того, досі є незадіяні можливості впливати на Москву. «Будь ласка, не питайте Україну, коли закінчиться війна. Питайте в себе, чому Путін досі здатний її продовжувати», — закликає президент. Зеленський заявив, що єдині переваги путінської Росії ґрунтуються на цілковитій зневазі до людського життя. Отже, повернення до міжнародної стабільності можливе лише тоді, коли злочинний режим впаде. «Не варто боятися, що Путін програє. Путін — це загроза для всіх вільних народів… І так, буквально вчора він намагався надіслати нам усім чіткий сигнал, коли відкрилася Мюнхенська конференція з безпеки: Путін убив іще одного лідера опозиції. Тому, будь ласка, не варто боятися, що Путін програє і його режим впаде. Натомість працюймо разом, щоб зруйнувати те, за що він виступає. Це його доля — програти, а не доля світового порядку, заснованого на правилах, — зникнути», — закликає Зеленський.

Він також подякував західним партнерам за доброзичливе ставлення до українців, але закликав сприяти їхньому поверненню на Батьківщину. Президент вважає, що це станеться, якщо вдасться гарантувати безпеку з повітря. «Ми знаємо точно — усі ми: за наявності достатньої кількості «патріотів» та деяких інших західних систем ППО можна збити будь-які російські ракети. І якщо систем ППО в Україні буде достатньо, ми зможемо повернути додому мільйони українців, мільйони наших людей, мільйони наших біженців», — сказав Зеленський.[3]

[3] "Не питайте Україну, коли закінчиться війна, а запитайте себе, чому путін може це продовжувати" — ключове з візиту Зеленського в Мюнхені.18.02.2024 https://informator.ua/uk/ne-pitayte-ukrajinu-koli-

Процеси на Мюнхенській конференції виразно свідчать про те, що для забезпечення як власної безпеки, так і підтримки України, демократичним країнам потрібно діяти швидше і більш ефективно. Не можна не проводити паралелі з мюнхенська промовою Володимира Путіна в лютому 2007-го, що стала вододілом у відносинах Росії та Заходу.

Тоді несподівано для гостей безпекової конференції російський президент заявив, що погоджуватися з "однополярністю" у світі більше не має наміру: "Окремі норми, так, по суті, ледве не вся система права однієї держави - перш за все, звісно, Сполучених Штатів - переступила свої національні межі, і, по суті, в усіх сферах - і в економіці, і в політиці, і в гуманітарній сфері - нав'язується іншим державам. Ну кому це сподобається?" Путін звинуватив Захід, зокрема США, у втручанні у внутрішні справи Росії та перешкоджанні її зовнішній політиці. Він звернув увагу на дії НАТО, яке, за його словами, «передові сили тягнуть до наших державних кордонів». Путін стверджував, що «розширення альянсу не має жодного стосунку до його модернізації або забезпечення безпеки в Європі».

Про те, варто відзначити, що кілька країн, таких як Болгарія, Латвія, Литва, Румунія, Словаччина, Словенія та Естонія, були прийняті до НАТО за три роки до цього виступу Путіна, бо вони висловили бажання стати членами альянсу, і у НАТО не було формальних підстав відхилити їхню заявку (наприклад, відсутність військового конфлікту на території потенційного члена чи відсутність невирішеної територіальної суперечки).

У 2007 році в Мюнхені Путін закликав будувати міжнародні відносини на принципах демократії. "Не можна забувати, що демократичний спосіб дій у політиці обов'язково передбачає дискусію і копітке вироблення рішень", - запевняв він. Про цінність дискусій Путін говоритиме і після 2007-го, але до внутрішньої російської політики це начебто не стосується: протести "білих стрічок" у 2011-му, убивство Бориса Нємцова у 2015-му, потім - отруєння Навального і суди над опозиціонерами, масове таврування "іноагентів". Ніяких "дискусій".

Іронічно Путін засуджував "дедалі більше нехтування основоположними принципами міжнародного права". "Односторонні, нелегітимні дії не вирішили жодної проблеми. Ба більше, вони стали генератором нових людських трагедій і осередків напруженості", - стверджував він.[4] Утім, такі міркування - тільки про Захід і для Заходу, самого президента Росії вони не зупиняють. За 1,5 року Путін увійде в Грузію, за 7 років - всупереч міжнародним законам і домовленостям - анексує Крим, потім почне постачання зброї і зелених чоловічків на Донбас.

У 2007-му Путін запевняв: "Легітимним можна вважати застосування сили, тільки якщо рішення ухвалено на основі і в рамках ООН". Схвалення ООН Кремль не чекатиме для жодної зі своїх майбутніх силових операцій. У 2020 році в Конституції Росії закріплять її пріоритет над міжнародним правом. У 2007 році Володимир Путін закликав до роззброєння і наголошував на необхідності "забезпечити спадкоємність процесу скорочення ядерних озброєнь". "Не можна допустити появи нових дестабілізуючих високотехнологічних видів зброї", - закликав Путін у 2007-му. Натомість, мине десяток років, і російські ЗМІ будуть навперебій розповідати про гіперзвукові "Циркони", бойові лазери і міжконтинентальні ракети вітчизняного виробництва.

Окремо в мюнхенській промові 2007 року Путін зупинився на питанні "зоряних воєн". "Мілітаризація космосу, на думку Росії, може спровокувати непередбачувані для світової спільноти наслідки", - попереджав він. Та всупереч минулим запевненням

zakinchitsya-viyna-a-zapitayte-sebe-chomu-putin-mozhe-ce-prodovzhuvati-klyuchove-z-vizitu-zelenskogo-v-myunhen

[4] "Доктрина Путина". О чем российский президент говорил в Мюнхене 15 лет назад и что из этого вышло.18.02.2022. https://www.currenttime.tv/a/putin-doctrine-analizing-munich-speech/31709917.html

Путіна, з 2021 року Росія випробує протисупутникову зброю в космосі.

Що стосується енергетики, то у Мюнхені російський президент розмірковував про прозорість енергетичного ринку і стверджував: "Ціна на енергоносії має визначатися ринком, а не бути предметом політичних спекуляцій, економічного тиску або шантажу". В дійсності ж, усі наступні роки Кремль шантажуватиме Європу російським газом і запевнятиме, що нічого подібного не відбувається. До подібної тактики заперечення Кремль вдається регулярно: якщо вірити російській владі, то не було ні "зелених чоловічків" на Донбасі 2014-го, ні концентрації військ біля українського кордону 2022-го.

Не можна оминути і інші тези Путіна: «Єдиним механізмом ухвалення рішень щодо використання військової сили як останнього аргументу може бути тільки Статут ООН». «Нас не можуть не турбувати плани щодо розгортання елементів системи протиракетної оборони в Європі. Кому потрібен черговий виток неминучої в цьому випадку гонки озброєнь?» (Представники західних держав заявляли натомість, що ця система скерована не проти Росії, а для захисту Європи від можливих атак із боку Північної Кореї та Ірану).

«Для сучасного світу однополярна модель не тільки неприйнятна, але і взагалі неможлива», -як запевняв В.Путн на цій конференції у 2007 році. «Окремі норми, ледь не вся система права однієї держави, передусім, звичайно, Сполучених Штатів, переступила свої національні кордони в усіх сферах: і в економіці, і в політиці, і в гуманітарній сфері та нав'язується іншим державам». «Росія – країна з більш ніж тисячолітньою історією, і практично завжди вона користувалася привілеєм проводити незалежну зовнішню політику. Ми не збираємося зраджувати цій традиції і сьогодні». «ОБСЄ намагаються перетворити на вульгарний інструмент забезпечення зовнішньополітичних інтересів однієї або групи країн стосовно інших країн».[5]

Тоді Європа не відредагувала належним чином на натяки Росії. Вона продовжувала і далі терпіти дипломатичні виходки Путіна. І навіть грузинські й українські війни не змогли переконати Захід виявити обачність. Зараз Європа змушена розплачуватись за це. Але зі слів В.Зеленського зрозуміла, що ***навіть сьогоднішня критична ситуація не є для деяких закликом для дій. Але зволікати вже не можна, зараз ми знаходимося на критичній точці***, і в **Європі залишається єдиний шанс виправити помилку минуло шляхом проведення активних і невідкладних дій.**

[5] Мюнхенська промова Путіна – початок краху Росії?. 10.02.2021. https://www.radiosvoboda.org/a/myunhenska-promova-putina/31095096.html

Двосторонні відносини

Україна-США

Дмитро Кулеба провів зустріч з державним секретарем США Ентоні Блінкеном

17.02.2024

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба:

"Я мав зустріч з державним секретарем США Ентоні Блінкеном у Мюнхені, щоб обговорити подальшу підтримку України з боку США. Я подякував йому за все, що Сполучені Штати вже зробили для України. Я також передав пріоритетні потреби українських захисників та підкреслив їхню терміновість: боєприпаси, протиповітряна оборона та далекобійні спроможності. У цьому контексті я навів аргументи за надання Україні далекобійних ракет ATACMS із радіусом дії 300+ кілометрів. Продовження військової допомоги США є критично важливим. Ми активно працюємо разом над рішеннями, і держсекретар підтвердив, що США продовжуватимуть мобілізувати підтримку".

МЗС України

Україна-Китай

Дмитро Кулеба провів зустріч з міністром закордонних справ Китайської Народної Республіки Ван Ї

17.02.2024

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба:

"Я зустрівся зі своїм китайським колегою Ван Ї, щоб обговорити двосторонні відносини, торгівлю та необхідність встановлення справедливого та стійкого миру в Україні. Я поінформував міністра закордонних справ Ван Ї про бачення України майбутнього Глобального саміту миру у Швейцарії. Ми погодилися з необхідністю підтримувати українсько-китайські контакти на всіх рівнях і продовжувати діалог".

МЗС України

Україна-Японія

Стартували переговори України та Японії стосовно оновлення угоди про сприяння та захист інвестицій

19.02.2024

Україна та Японія домовилися про відкриття переговорів щодо оновлення угоди про сприяння та захист інвестицій. Її мета — дати інвесторам надійний правовий захист та гарантії щодо їх капіталовкладень. Про це повідомив Прем’єр-міністр Денис Шмигаль під час спільного виступу перед ЗМІ з Главою Уряду Японії Фуміо Кішідою.

Денис Шмигаль подякував Фуміо Кішіді за ініціативу проведення Японсько-української конференції з питань сприяння економічному розвитку і відновленню.

Він відзначив всебічну підтримку Японією України - гуманітарну, енергетичну, макрофінансову, санкційну, підтримку Формули миру Президента Володимира

Зеленського.

«Майже два роки Україна протидіє росії в повномасштабній війні. На цьому шляху Україна постійно відчуває солідарність Японії. Наше спільне завдання перемогти деструктивні сили, що намагаються перевести стрілки годинника назад й відкинути людство в минуле. Україну та Японію також зближує наявність тимчасово окупованих росією територій», - заявив Прем'єр-міністр України.

Він розповів, що з Прем'єр-міністром Фуміо Кішідою обговорили широке коло питань двосторонньої співпраці.

«Зокрема, щодо лібералізації візового режиму для громадян України. Обговорили торговельні відносини. Вдячні Японії за продовження санкційного тиску на росію. Зокрема, впровадження 22-х пакетів санкцій. Ми говорили з паном Прем'єр-міністром про їх посилення, продовження та недопущення ухилення від санкцій. Відзначили внесок Японського агентства міжнародного співробітництва (JICA) в реалізацію проектів грантової й технічної допомоги в Україні, проектів невідкладної відбудови. Також вітаємо рішення започаткувати роботу в Україні Офісу Японської організації зовнішньої торгівлі (JETRO)», - повідомив Денис Шмигаль

Він акцентував на перспективних напрямках двосторонньої співпраці для відбудови України. Це гуманітарна сфера, розвиток сільського господарства, інноваційне виробництво, включаючи біотехнології, цифровізація та IT, розмінування та утилізація сміття, енергетична й транспортна інфраструктура, реформування системи державного управління.

«За цими напрямками будемо співпрацювати на усіх рівнях із залученням приватного сектора», - сказав Прем'єр-міністр України.

Він повідомив, що за результатом Конференції та візиту української делегації до Японії підписано 56 угод.

Денис Шмигаль оголосив про старт переговорів щодо оновлення угоди про сприяння та захист інвестицій.

«Сподіваємося, переговорний процес буде конструктивним та успішним», - заявив він.

Також він проінформував про інші укладені угоди:

- міжурядову Конвенцію про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доходи;
- меморандум про співпрацю щодо механізму спільного кредитування в рамках виконання Паризьких угод зі скорочення викидів парникових газів;
- домовленість щодо взаємодії з профільним японським міністерством у відбудові української інфраструктури;
- угода про надання Україні гранту на швидке відновлення;
- домовленість разом з JICA реалізовувати проекти для посилення ролі приватного сектору у відновленні України;
- разом з JETRO - сприяти українським виробникам у виході на японський ринок;
- низка двосторонніх меморандумів про співпрацю в аграрній сфері;
- домовленості з Японським агентством відродження міст та з Японським агентством водного господарства про їх участь у відновленні України;
- поглиблення двостороннього співробітництва з Японською федерацією бізнесу Кейданрен;
- активізація співпраці в галузі медицини та освіти.

«Все це виводить співпрацю України та Японії на новий рівень і створює передумови для активної участі японського бізнесу у відновленні України», - заявив Денис Шмигаль.

В свою чергу Прем'єр-міністр Японії Фуміо Кішіда заявив, що Японія продовжує підтримувати зусилля України щодо забезпечення територіальної цілісності і ця позиція залишається непохитною.

Крім того, під час зустрічі з Денисом Шмигалем Фуміо Кішіда повідомив, що Японія готова надати Україні допомогу на суму 12,1 млрд доларів, включно з тим обсягом, що вже був оголошений та реалізований.

Кабмін України

Україна-Польща

Дмитро Кулеба провів зустріч з керівником Кабінету Прем'єр-міністра Польщі Павлем Грасем і Головою Комісії у закордонних справах Сейму Польщі Павлем Ковалем

22.02.2024

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба: "Провів у Варшаві щиру та понад годинну розмову з керівником Кабінету Прем'єр-міністра Польщі Павлем Грасем і Головою Комісії у закордонних справах Сейму Польщі Павлем Ковалем. Обидва уряди налаштовані на вирішення проблемних питань. Вдячний за рішення, які гарантуватимуть безперешкодні постачання військових і гуманітарних вантажів в Україну. Обговорили також подальші спільні зусилля для нарощування військових постачань. У Києві і Варшаві є чітке розуміння, хто є нашим спільним ворогом".

МЗС України

Україна-Індія

Ірина Боровець здійснила робочий візит до Індії

24.02.2024

У період з 20 по 24 лютого заступниця міністра закордонних справ України Ірина Боровець здійснила робочий візит до Індії.

Головною метою візиту стала участь в одній із провідних міжнародних конференцій з питань геополітики та геоекономіки в Азії "Raisina Dialogue", де заступниця міністра вперше офіційно представила Україну. У рамках конференції Ірина Боровець виступила на панельному засіданні «Назад у майбутнє: нова ера конфлікту в Європі».

"Для України є дуже важливою підтримка світовою спільнотою реалізації Формули миру Президента Володимира Зеленського як єдиного можливого способу досягнення сталого та справедливого миру в нашій державі", - зазначила вона.

Крім того, під час візиту заступниця міністра провела низку двосторонніх зустрічей, зокрема з першим заступником міністра закордонних справ Індії Вінаєм Моханом Кватрою та заступником радника з питань національної безпеки Індії Вікрамом Місрі.

Ірина Боровець поінформувала співрозмовників про безпекову ситуацію в Україні, зокрема щодо наслідків російської збройної агресії. Сторони обговорили питання глобального порядку денного, подальшого розвитку двосторонніх відносин, залучення Індії до повоєнної відбудови України, а також реалізацію спільних проєктів, зокрема у рамках ініціативи Прем'єр-міністра Нарендри Моді "Make in India".

Заступниця міністра подякувала індійській стороні за непохитну підтримку територіальної цілісності та суверенітету України. Вона наголосила на важливості участі Індії у реалізації Формули миру Президента Володимира Зеленського та запросила індійську сторону взяти участь у Глобальному саміті миру.

Вона також висловила подяку уряду та народу Індії за надану Україні гуманітарну допомогу та запропонований механізм її реалізації, зокрема, проєктів з відбудови соціальної та критичної інфраструктури в українських громадах - High Impact Community Development projects.

Ірина Боровець спільно з представниками країн-партнерів - послом США в Індії Еріком Ґарсетті та тимчасовим повіреним у справах Польщі в Індії Себастяном Домжальським відкрила фотовиставку “I still dream” у Американському центрі в Нью Делі, на якій були представлені сучасні світлини Української асоціації професійних фотографів.

МЗС України

Джерело: Армія FM

- *Зміни на фронті*

Зміни на фронті:

Тренд: ***Залишивши Авдіївку, Сили оборони України намагаються стримувати наступаючи російські війська на непідготовлених позиціях.***

Оперативна обстановка на сході та півдні України залишається складною**.**

На Куп'янському напрямку українські захисники відбивають атаки війська РФ в районах населених пунктів Синьківка, Іванівка Харківської області, де росіяни безуспішно намагалися прорвати оборону українських військ. Також окупанти РФ завдавали авіаційні удари в районах населених пунктів Куп'янськ, Іванівка, Кислівка, Табаївка, Піщане Харківської області. Під артилерійським та мінометним вогнем опинилися близько 15 населених пунктів, зокрема Синьківка, Іванівка, Кислівка, Котлярівка Харківської області.

На Лиманському напрямку українські захисники відбивали атаки військ РФ в районах Серебрянського лісництва Луганської області, Тернів та Ямполівки Донецької області, де росіяни за підтримки авіації намагалися прорвати оборону українських військ. Від російських артилерійських та мінометних обстрілів постраждали близько 15 населених пунктів, серед них Білогорівка Луганської області; Терни, Ямполівка, Торське, Серебрянка, Верхньокам'янське, Виїмка Донецької області.

На Бахмутському напрямку Силами оборони відбивали атаки окупантів РФ в районі населених пунктів Богданівка та Кліщіївка Донецької області, де російське військо безуспішно намагалося покращити тактичне положення. Під артилерійським та мінометним вогнем опинилися понад 10 населених пунктів, зокрема Григорівка, Іванівське, Кліщіївка, Андріївка Донецької області.

На Авдіївському напрямку українські захисники відбивали атаки військ РФ в районі населеного пункту Авдіївка та Первомайського Донецької області, де росіяни за підтримки авіації намагалися прорвати оборону українських військ. Артилерійських та мінометних обстрілів з боку росіян зазнали понад 15 населених пунктів, серед них Новобахмутівка, Бердичі, Степове, Авдіївка, Первомайське Донецької області.

На Мар'їнському напрямку Сили оборони продовжують стримувати військо РФ в районах Красногорівки, Георгіївки та Новомихайлівки Донецької області, де окупанти РФ за підтримки авіації безуспішно намагалися покращити тактичне положення. Під артилерійським та мінометним вогнем окупантів РФ опинились такі населені пункти Донецької області, як Красногорівка, Георгіївка, Побєда, Новомихайлівка, Парасковіївка.

На Шахтарському напрямку оборони відбито атаки росіян в районі південніше Золотої Ниви Донецької області. Військо РФ завдало авіаційних ударів в районах населених пунктів Старомайорське, Вугледар та Урожайне Донецької області. Артилерійських та мінометних обстрілів зазнали близько 10 населених пунктів, зокрема Водяне, Пречистівка, Старомайорське, Рівнопіль Донецької області.

На Запорізькому напрямку військо РФ наступальних (штурмових) дій не вело. Артилерійських та мінометних обстрілів зазнали понад 20 населених пунктів, серед них Полтавка, Малинівка, Гуляйполе, Білогір'я, Роботине, П'ятихатки Запорізької області.

На Херсонському напрямку військо РФ не відмовляється від наміру вибити українські підрозділи із плацдармів на лівобережжі Дніпра. Проте, всі їх спроби штурму позицій українських військ виявились безуспішними. Росіяни завдали авіаційних ударів в районах населених пунктів Червоний Маяк, Кринки, Зміївка Херсонської області. Під артилерійським та мінометним вогнем опинилося місто Херсон та населені пункти Червоний Маяк, Токарівка, Садове, Кізомис Херсонської області. Також окупанти РФ здійснювали обстріли з реактивних систем залпового вогню в районах населених пунктів Іванівка, Кринки, Інженерне Херсонської області.

Військова допомога

США. Попри відсутність рішення американського Конгресу про додаткове фінансування для України, виробництво та деякі поставки військової техніки та боєприпасів для Сил оборони України продовжуються згідно з укладеними раніше контрактами. Це включає артилерійські снаряди, ракети для HIMARS, спроможності ППО та інше військове обладнання.

Чехія знайшла спосіб поставити 800 тис. снарядів для України. За словами президента, країна шукає військове постачання по світу та переправляє його до Чехії за сприяння країн-партнерів НАТО.

Швеція виділила для потреб Сил оборони України новий пакет допомоги вартістю приблизно 683 млн доларів, який включає:

- 10 десантно-штурмових катерів класу Stridsbåt 90;

- 20 катерів Gruppbåt;
- підводна зброя, зокрема, міни та торпеди;
- переносні зенітні комплекси RBS 70;
- протитанкові комплекси TOW;
- гранатомети та боєприпаси до них;
- артилерійські боєприпаси;
- ручні гранати;
- гранатомети Carl Gustaf;
- медичне обладнання;
- машини швидкої допомоги.

Також уряд Швеції виділив 96,2 млн доларів на закупівлю військової техніки через різні фонди і стільки ж на замовлення нових бойових машин піхоти CV90 для України.

Велика Британія анонсувала постачання Україні ще 200 ракет Brimstone, з дальністю польоту від 20 до 60 км, залежно від платформи пуску.[6]

Росія: внутрішні та зовнішні виклики

Тренд: ***Послання Путіна федеральним зборам Росії: чим воно загрожує країні та світу***

Своє послання 29 лютого 2024 року до російського парламенту, як і минулого року, В.Путін почав з ядерних погроз як на адресу Заходу, так і України. Він заявив, що країни НАТО ризикують викликати ядерний конфлікт, якщо відрядять свої війська в Україну. «Заговорили про відправлення в Україну натівських контингентів. Але ми пам'ятаємо долю тих, хто спрямовував контингенти. Тепер наслідки для інтервентів будуть набагато трагічніші... Вони повинні врешті усвідомити, що у нас теж є зброя, яка може вражати цілі на їхній території. Все, що придумує Захід, створює реальну загрозу конфлікту із застосуванням ядерної зброї, а отже, знищення цивілізації», – сказав Путін.

Він також заявив про розгортання "новітньої" ядерної зброї, яка зараз знаходиться у Росії. Хоча більшість цих ракет були заявлені Кремлем ще у 2018 році, до цього часу немає підтверджень, що щось із цього справді функціонує. Проте Путін наголосив, що всі стратегічні цілі з 2018 року були досягнуті.

В.Путін пригрозив тим, що стратегічні ядерні сили РФ приведені в стан повної готовності та вкотре похвалився розробкою нового озброєння, яке, за його словами, вже або вже використовується у війні проти України, або найближчим часом буде поставлене у війська. А також, що над "цілою низкою інших перспективних систем триває процес озброєння".

Виправдовуючи свою широкомасштабну агресію проти України, він традиційно повторив брехню про те, що ***"не ми почали цю війну на Донбасі"*** і вкотре заявив, що російські окупанти ***зроблять "усе, щоб її закінчити, викорінити нацизм, вирішити всі завдання СВО"***. Водночас він запевнив, що Росія не збирається розміщувати ядерну зброю в космосі. За його словами, це все нібито "вкидання", які начебто потрібні США, щоб втягнути Росію у вигідні для Америки переговори.

За висновками ISW щодо цієї промови, **Путін спрямовує всі свої зусилля на те, щоб посіяти паніку серед західної аудиторії та підірвати підтримку Заходу для України**. Проте залишається зрозуміти, наскільки дійсно вірогідна ядерна загроза з боку Росії.

[6] *https://zaxid.net/news/*

Інформація про ракети "Сармат", "Авангард", "Буревісник" та "Прометей" стала відома після виступу Володимира Путіна перед Федеральними зборами у березні 2018 року, який відбувся перед президентськими виборами в Росії. Тоді значна частина промови була приурочена до нової зброї, яка незабаром з'явиться у російській армії. Основним повідомленням Путіна було: "Нас ніхто не слухав. Послухайте зараз". Під час цього виступу Путін також згадував ракети "Кинджал" та "Циркон". Проте подальші події показали, що заявлені РФ характеристики цієї зброї частково не відповідають дійсності. Наприклад, як показав досвід війни з Україною, як цивільні, так і військові об'єкти стали мішенню атак з використанням "Кинджалів" та "Цирконів", хоча Путін твердив, що ця зброя використовується тільки для ударів по військовим цілям.

"Буревісник" - це ракета необмеженої дальності з ядерною енергетичною установкою, яку характеризують в Росії. Вона має схожість з крилатою ракетою Х-101, але відрізняється більшими розмірами. Про цю ракету існує майже жодна інформація.The New York Times минулого року підтвердила факт випробувань за допомогою супутникових знімків. Згадується, що було щонайменше 5 невдалих випробувань. 8 серпня 2019 року під російським Сєвєродвінськом стався вибух. Ймовірно, це сталося під час спроби підняти з дна Білого моря ракету "Буревісник" з ядерною енергетичною установкою. У результаті вибуху загинули семеро людей.

Ще один тип зброї - «Посейдон» – «ядерний підводний човен-безпілотник». У Росії його характеризують як: «принципово новий вид морської підводної зброї, що базується на застосуванні безпілотних підводних апаратів, він зможе боротися з авіаносцями супротивника та вражати його берегові об'єкти на міжконтинентальній дальності». У російських ЗМІ згадуються два фактори поразки від цієї "суперзброї": сила вибуху з зараженням місцевості та наступне цунамі висотою до 500 метрів, яке, як стверджують, може зайти на материк на відстань до 500 км в разі наявності рівнинної місцевості. Хоча зарубіжні експерти не впевнені, що ефект цунамі буде таким сильним кожного разу, проте вони припускають, що це можливо, якщо вибух відбудеться в конкретному місці на заданій глибині, що може бути дуже складною задачею.[7] Також іноземні науковці спростовують заяви про те, що ця апаратура є безшумною та має велику швидкість. За їхніми даними, "Посейдон" може мати швидкість до 130 км/год, але не буде рухатися безшумно, або вона може бути безшумною, але тоді виникають питання до даних про її швидкість.

Оцінюючи мету таких погроз речник Єврокомісії Петер Стано під час щоденного брифінгу у Брюсселі заявив: "На цю промову варто дивитися в контексті майбутніх президентських виборів у Росії. Це частина зусиль Путіна з переобрання". З іншого боку, за його словами, це один з багатьох прикладів того, як ***Путін намагається перекинути вину за війну, яку він розпочав проти України, за нестабільність, яку він намагається створити навколо України у всьому регіоні.*** "Для нього це ще одна можливість поширити добре відому брехню. Він продовжує обманювати власну націю і вводити в оману громадськість за кордоном, адже є ті, хто досі продовжує його слухати", – зазначив речник. За його словами, саме Путін почав війну проти України і саме він відповідальний за всі наслідки: внутрішні в Росії, регіональні в Україні, а також глобальні наслідки. Стано також наголосив, всі ядерні погрози Путіна є абсолютно неприйнятними і недоречними. "Путін обманює націю, нація живе під залізним кулаком і репресіями в стилі Сталіна, армія перебуває у катастрофічному стані, економіка руйнується, довіра до країни повністю зруйнована і його зусилля зруйнувати Україну провалилися", – заявив він.[8]

---

[7] Путін лякає новітньою ядерною зброєю: наскільки серйозна загроза? 01.03.2024. https://www.radiosvoboda.org/a/yaderna-zbroya-rosiya/32844106.html

[8] ЄС про погрози Путіна: Частина зусиль з переобрання і давня брехня. 29. 02. 2024 https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/02/29/7180754/

У Державному департаменті США так відреагували на заяву російського президента Володимира Путіна про загрозу ядерної війни. «Це не вперше ми чуємо безвідповідальну риторику з боку Володимира Путіна. Це не той спосіб, у який повинен говорити лідер ядерної держави. Ми спілкувалися в минулому приватно і безпосередньо з Росією про наслідки застосування ядерної зброї», – сказав речник Держдепу Метью Міллер під час брифінгу.[9] Він додав, що США не спостерігають жодних ознак того, що Росія готується застосувати ядерну зброю. Таким чином, враховуючи дипломатичні обмеження, відповідь з боку Західних держав була доволі очікувана. Але не варто забувати, що у 2024 році ми спостерігаємо продовження ж тієї ж політики що і у 2018 році. Це можна було попередити давно, але ні ЄС, ні США, та і навіть Україні не вистачало на це рішучості. Зараз ж ситуація не може зволікати. **Росія показала, що є абсолютно нераціональною і непередбачуваною, тому не слід легковажно ставитися до таких заяв з боку Путіну. Зараз головне згуртувати зусилля, щоб запобігти ескалації загрози.**

[9] У Держдепі США відреагували на заяву Путіна про загрозу ядерної війни 29.02.2024. https://www.radiosvoboda.org/a/news-derzhdep-putin-yaderna-zbroya/32842900.html